

KAUSITYÖNTEKIJÄT SUOMESSA - PIKAOPAS VASTUULLISUUTEEN

International Organization for Migration (IOM)

The UN Migration Agency

Ulkomailta Suomeen saapuvat työntekijät ovat arvokasta ja arvostettua työvoimaa puutarhoilla, kasvihuoneilla, marjatileillä ja metsämarjanpoiminnassa. Kausityö on lähtökohtaisesti myönteinen kokemus kaikille osapuolille. Kiirekautteen saadaan avuksi motivoituneita työntekijöitä, joille työ Suomessa on tärkeä osa koko vuoden toimeentuloa. Suomessa on kuitenkin tullut esiin työvoiman väärinkäyttöä, joka pahimmillaan voi näyttäytyä työntekijän vakavana hyväksikäyttönä, ihmiskauppana.

Tämän pikaoppaan tarkoitus on auttaa työnantajia ja yrityksiä ymmärtämään ihmiskauppaa ilmiönä, tunnistamaan sen merkkejä ja ennaltaehkäisemään ihmiskaupan riskiä kausityössä.

MISTÄ ON KYSYMYS?

Ihmiskauppa on tapahtumaketju, joka johtaa työntekijän tarkoitukselliseen hyväksikäyttöön. Työntekijä rekrytoidaan ja tuodaan työhön Suomeen usein harhaanjohtamalla palkkaan ja työoloihin liittyvissä kysymyksissä. Työntekijälle työn epäkohdat selviävät vasta Suomessa; hän voi joutua tekemään pitkiä päiviä ilman riittävää korvausta ja vapaata. Työntekijä on usein velkaa työn järjestäneille tahoille, eikä hän ansion menettämisen pelosta pysty jättämään työtään. Häpeä, itsesyytökset ja perheen odotusten pettäminen voivat vaikeuttaa asiasta kertomista.

Ihmiskauppa on rangaistava teko Suomen rikoslain 25 luvun 3 ja 3a pykälien mukaan (9.7.2004/650).

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä neuvoo ihmiskauppaepäilyissä ja tarjoaa tukea uhreille
02954 63177 www.ihmiskauppa.fi

NEUVONTAA JA LISÄTIETOJA

Työsuhteiset kausityöntekijät:

Työsuojeluviranomaisten valtakunnallinen päivystys: 0295 016 620 www.tyosuojelu.fi
Maaseudun työnantajaliitto: 09 725 04 500 www.tyonantajat.fi

Metsämarjanpoimijat:

Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimiston valtakunnallinen neuvonta:
marjanpoiminta.pohjois-pohjanmaa@te-toimisto.fi

Yleistä ulkomaan kansalaisen työskentelystä Suomessa:

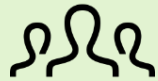
Maahanmuuttovirasto: www.migri.fi/tyoskentely_suomessa/tyonantajalle

Työelämätietao Suomessa työskenteleville (eri kielillä):

- Työsuojeluhallinnon opas Ulkomaalaisena työntekijänä Suomessa:
www.tyosuojelu.fi/tietoa-meista/julkaisut/oppaat
- Työterveyslaitoksen opas Töissä Suomessa – tietoa maahanmuuttajalle:
www.ttl.fi/en/working-in-finland-information-for-immigrants-in-13-languages
- SAK:n maahanmuuttajien työsuhdeneuvonta 0800 414004 workinfinland@sak.fi

Tulkkipalvelu varmistaa oikean tiedon välittämisen suoraan työnantajalta työntekijöille. Tulkkaus tapahtuu paikan päällä, puhelimesta tai videoyhteyden kautta yhdelle työntekijälle tai ryhmälle. Tuntihinta vaihtelee noin 40-150 euron välillä.

I. TUNNISTA RISKITEKIJÄT

Työpaikan saamiseksi työntekijä on käyttänyt epävirallisia tai virallisia työnvälittäjiä kotimaassaan.

Työntekijä on joutunut maksamaan suuria välityspalkkioita ja velkaantunut työn järjestämisestä ja Suomeen matkustamisesta.

Työntekijällä ei ole maassaoleskelu- ja työskentelyoikeutta Suomessa tai luvat ovat vanhentuneet.

Työntekijän henkilöllisyystodistus on otettu haltuun (muiden kuin viranomaisten toimesta) tarkoituksena estää hänen vapaa liikkumisensa.

Työsopimusta ei ole tai se on laadittu kielellä, jota työntekijä ei ymmärrä tarpeeksi hyvin.

Todellisuudessa työsuhteessa noudatetaan toista epävirallista työsopimusta, joka on työntekijälle epäedullinen.

Maksettu palkka/korvaus ei vastaa sovittua ja Suomessa hyväksyttävää tasoa.

Palkasta peritään kohtuuttomia kuluja työskentelyyn tai asumiseen liittyvistä järjestelyistä.

Työntekijä ei tunne maassaoleskeluun ja työskentelyyn liittyviä sääntöjä.

Työntekijälle on kerrottu valheellisia tietoja työstä, työehdoista, ja palkasta, eikä hänellä ole riittävää yhteiskuntatietoutta tai kielitaitoa voidakseen varmistaa saamansa tiedot.

Työ- ja asumisolot eivät ole Suomessa hyväksytyllä tasolla.

Työntekijällä ei ole sosiaalisia kontakteja työyhteisön sisällä tai sen ulkopuolella. Yhteyshenkilö hoitaa työntekijän asiat työnantajaan ja viranomaisiin päin.

Työntekijän terveydentila ja psyykinen hyvinvointi aiheuttavat huolta.

Tutustu työntekijään ja pyri ymmärtämään mahdollinen työnvälittäjien ja velkaantumisen vaikutus hänen tilanteeseensa.

Pyri varmistamaan käyttämiesi työnvälittäjien ja vuokratyötä tarjoavien yritysten vastuullisuus ja suhtaudu varauksella tarjouksiin, jotka kuulostavat liian hyviltä.

Varmista työntekijän työnteko-oikeus, pyydä tarvittaessa neuvoa Maahanmuuttovirastosta.

Kehota työntekijää pitämään asiakirjat hallussaan tai järjestä kirjallisesti sovittu säilytyspaikka, johon työntekijällä on pääsy aina halutessaan.

Laadi työsopimus kirjallisena (kahtena kopiona) kielellä, jota työntekijä ymmärtää.

Kerro mistä työntekijä saa halutessaan lisätietoja työskentelystä Suomessa ja puolueettomia neuvoja häntä askarruttaviin kysymyksiin.

Maksa palkka työntekijän henkilökohtaiselle pankkitilille. Mikäli se ei ole mahdollista sovi muusta järjestelystä kirjallisesti kielellä, jota työntekijä ymmärtää. Varmistu, että työntekijällä on pankkitiliin oikeuttavat kortit ja tunnuksat hallussaan.

Huomioi, että palkkaa verrataan aina Suomessa hyväksyttävään tasoon, ei työntekijän lähtömaahan.

Käy itse läpi keskeiset työsuhteeseen liittyvät asiat työntekijän tai työntekijäryhmän kanssa. Käytä tarvittaessa apuna ammattitulkia ja valmiiksi käännettyä kirjallista materiaalia.

Kerro työntekijälle, että hän voi kääntyä puoleesi kysyäksesi lisää. Luottamuksellisen suhteen luominen helpottaa mahdollisten väärinymmärrysten ja ongelmien ratkaisemisessa.

Varmista asianmukainen majoitus, ruokailu sekä mahdollisuus yhteydenpitoon perheeseen kotimaassa.

Kannusta työntekijää opettelemaan suomea/ruotsia ja tutustumaan suomalaisiin riippumatta siitä kuinka pitkä oleskelu Suomessa on.

Varmista työntekijän työturvallisuus, vakuutusturva ja pääsy terveydenhoidon piiriin.

